

El Consell Comarcal del Garraf sol·licita un ajut del FEDER en nom i conjuntament amb tots els ajuntaments de la comarca del Garraf. La línia d'ajut és de l'eix 6 per a promoció del patrimoni cultural i foment territorial del turisme.

Garraf: camins, patrimoni i natura

L'actuació "**Garraf: camins, patrimoni i natura**" ha estat elaborada entre el Consell Comarcal del Garraf i els ajuntaments de la comarca d'acord amb el treball compartit que s'ha desenvolupat en diferents reunions de treball de consell d'alcaldies des del desembre passat. Així mateix, d'acord amb la taula de treball de tècnics dels ajuntaments.

*Aquest treball ha consolidat que la presentació conjunta al FEDER és una oportunitat de treball, conservació i promoció del patrimoni cultural del Garraf en benefici de la globalitat dels ajuntaments i dels ciutadans/es del Garraf. Així mateix, la proposta parteix de la idea de la cooperació i de la voluntat de compartir la singularitat del Garraf perquè el **turisme és una activitat estratègica** de l'economia comarcal.*

Hom posa de relleu que estem parlant d'un **projecte d'abast comarcal** amb la participació de **tots els municipis de la comarca, coordinats pel Consell Comarcal i amb el suport de Node Garraf**, l'agència de desenvolupament comarcal públic-privada que, entre altres activitats, gestiona la promoció turística.

Hom considera que a partir del projecte se sumar en vetllar per:

- *Potenciar l'experiència del visitant.*
- *Preservar el patrimoni cultural i natural.*
- *Potenciació la creació de llocs de treball i la desestacionalització de la comarca com a destí turístic.*

El projecte que ha presentat el Consell Comarcal del Garraf parteix d'una premissa bàsica: *Tot el que el territori dedica i destina a patrimoni retorna. Retorna amb coneixement i amb identificació del nostra passat. Retorna en visites, retorna en turisme, etc.*

El projecte presentat es vincula a tres línies de treball o tres idees marc: A) **Patrimoni, identitat i singularització** en el sentit que estem potenciant i dignificant elements de patrimoni cultural i natural que generen identitat col·lectiva. B) **Patrimoni i Turisme** en el sentit que el Garraf ha volgut evolucionar en el temps posicionant-se com a espai cultural en el que el disseny de l'oferta cultural ha posicionat viles i ciutats del Garraf en el mercat del turisme cultural que ofereix, per altra banda, una experiència de qualitat a qui ens visita. C) **Patrimoni i comunitat** en el sentit que serà la comunitat local i comarcal són els destinataris de les propostes.

El relat del Garraf.

Les accions fetes en el patrimoni cultural i natural. Proposta del FEDER.

El relat cultural, turístic i patrimonial de la comarca del Garraf ha estat tradicionalment vinculat a la seva evolució històrica. Són les activitats econòmiques relacionades amb el camp i el mar les que van iniciar la història econòmica de la comarca, lligada al comerç i a la producció de la vinya, que va expandir-se especialment al segle XIX. El patrimoni arquitectònic i el patrimoni cultural comarcal – en el sentit ampli de la paraula - han anat associats a aquest desenvolupament ja que es va produir a mig segle XIX un important desenvolupament urbà de les viles del Garraf amb importants edificis i equipaments públics on s'hi aprecia la petjada dels *americanos* o *indianos*: palauets, masies, cases pairals, etc. La personalitat d'aquesta comarca prové encara d'aquest moment i d'aquesta aventura col·lectiva. Se'n conserven nombrosos testimonis, fruit de l'època d'esplendor econòmic, els més destacables l'arquitectura, el conreu de la vinya, el ferrocarril. Per altra banda, gracies a la riquesa del moment l'expressió artística es va manifestar de manera abundant. Museus, edificis, cases d'època que han configurat un espai comú de primer ordre per un tractament cultural i turístic: neoclassicisme/romanticisme, noucentisme i modernisme.

Per a singularitzar el Garraf, durant molts anys les institucions públiques de la comarca, el sector privat i les indústries culturals han preservat i posat en valor el patrimoni del Garraf, tant el cultural com el natural lligat al mar o a l'interior.

En l'àmbit dels espais naturals, **la comarca disposa d'un 70% dels espais amb alguna protecció superior** (parcs d'Olerdola, Foix i Garraf), per això, els darrers anys, el treball compartit dels municipis ha permès treballar en àmbits com el litoral, zones com els Colls i Miralpeix, que actuen com a autèntics parcs al voltant de les principals ciutats.

També s'han restaurat, rehabilitat i posat en valor els equipaments patrimonials i museístics i tots aquells elements que donen aquesta singularitat a una comarca que ha volgut trencar, de sempre, amb la imatge d'espai turístic lligat al sol i a la platja. Malgrat els esforços fets, encara queda molta feina per acabar de consolidar el turisme cultural (tant de patrimoni com d'esdeveniments culturals de referència) i la seva projecció exterior. Hom deixa com a referència de la feina feta al llarg dels anys, a tall d'exemple, algunes actuacions que ja s'han desenvolupat a la comarca i que hem considerat **complementàries i que il·lustren un passat i un treball comarcal a favor del patrimoni.**

En aquest sentit, els projectes formen part de l'estratègia que impulsa el Consell Comarcal del Garraf d'acord amb els sis municipis per posar en valor el seu patrimoni cultural, històric i natural. Es recorda que estem parlant que han estat realitzats projectes de restauració, rehabilitació i creació d'espais d'interès històric, cultural i natural que permeten una oferta conjunta i complementària. Consten a tall d'exemple:

Propostes comarcals:

- Senyalitzacions patrimonials en cada un dels municipis. Tòtems que acompanyen al visitant per diferents rutes que condueixen als equipaments museístics i visitables. Per exemple: rutes a totes els municipis a cel obert.
- Rutes de defensa de la costa, projecte realitzat conjuntament amb l'Institut d'Estudis Penedesencs.

Canyelles:

- S'ha planificat la creació d'un Centre de Qualificació Professional en Oficis Artesans a l'edifici l'Artifex que, alhora, acollirà exposicions de l'artesanía local.

Cubelles:

- Restauració i pla d'usos de la masia de Can Travé.

- Rehabilitació de la desembocadura del riu Foix.
- Adequació i museització dels safareigs.
- Connexió del municipi de Cubelles amb el camí pedalable que prové de Vilanova i la Geltrú.

Sitges:

- Reforma dels edificis que contenen els museus de Sitges (Maricel i Cau Ferrat).
- Restauració de l'edifici i equipament de la planta baixa de la casa senyorial de Can Falç, la casa més antiga de Sitges.
- Obres de millora d'instal·lacions i de l'accessibilitat del Museu romàntic.

Sant Pere de Ribes:

- Integració del municipi a la 'Xarxa de Municipis Indians' i posada en valor del llegat indià del segle XIX.
- Millores en l'espai urbà i al nucli antic.

Vilanova:

- Recuperació de l'antic Moli de Mar i posada en valor de les seves restes.
- Remodelació i adequació de l'edifici de la Torre Blava per difondre el seu valor cultural.
- Posada en valor de les restes del jaciment ibero-romà d'Adarró.
- Naturalització de l'àrea de la desembocadura del torrent de Sant Joan a la platja de Ribes Roges.
- Posada en valor del patrimoni natural dels Colls Miralpeix i millora de l'enllumenat de la Platja del Far, etc.
- Impuls del Museu del Ferrocarril com a espai d'activitats i esdeveniments.
- Biblioteca-Museu Victor Balaguer. Millores en l'equipament.
- El Far. Centre d'interpretació i acollida turística.
- Restauració de la Masia d'en Cabanyes, centre d'interpretació del Romanticisme Manuel de Cabanyes. Es tracta d'un espai museístic i cultural amb protecció recent de BCIN (Bé Cultural d'Interès Nacional). S'han mesialitzat la casa-museu de la família Cabanyes i l'Espai Goya.

Garraf: camins, patrimoni i natura

Amb aquests antecedents, el Garraf ha treballat una proposta que cerca la **preservació dels espais**, tant de patrimoni cultural com natural, **tot creant, reformulant i posant en valor rutes i camins** que lliguen cultura i natura al servei d'un projecte comarcal global, on s'intenta harmonitzar el protagonisme del patrimoni verd i les millores pendents del patrimoni cultural i que es vincula del tot amb la feina feta anteriorment.

La proposta parteix de la idea de la cooperació i de la voluntat de compartir la singularitat del Garraf perquè el **turisme és una activitat estratègica** de la nostra cultura i de l'economia comarcal. Des de fa anys, els municipis de la comarca s'han esforçat en preservar i explicar aquest ric patrimoni cultural i natural, alhora que aposten per potenciar-lo mitjançant activitats de lleure i la creació de diferents rutes i recuperació de camins on practicar senderisme o bicicleta.

Amb aquest entorn i aquests antecedents **el projecte que es presenta aposta per continuar amb la preservació d'espais**, tant de patrimoni cultural com natural i la consolidació, coordinació i explicació de les rutes blaves (vora mar) i verdes (per l'interior de la comarca), **tot creant unes rutes que lliguen natura i cultura** com a part integrant de l'estratègia comarcal de cercar un turisme de qualitat basat en el benestar i la salut.

Aquest projecte ha de permetre, d'una banda, **millorar la preservació del patrimoni, i de l'altra posar-lo en valor per millorar-ne el seu retorn econòmic**. Hom recorda que hi ha hagut treball i polítiques públiques a la globalitat de la comarca del Garraf en relació a la millora de l'oferta cultural i patrimonial i així mateix en relació a la posada en valor dels equipaments culturals i patrimonials. També el patrimoni natural.

Per altra banda, el Garraf disposa de nombroses manifestacions culturals i artístiques (carnavals, xató, festival de cinema de Sitges, fira de Canyelles, museus de la comarca, etc.) que fan que sigui bastament coneguda pels catalans, però que la comarca sigui poc visitada fora de temporada.

L'objectiu turístic del projecte serà doncs, disposar dels elements necessaris per atraure més visitants fora de temporada, trencar l'estacionalitat i alhora crear les condicions perquè es generi una indústria d'activitats culturals i de lleure que permeti monetitzar les activitats.

Aquests visitants fora de temporada que volem atraure tenen unes característiques especials: **un públic familiar, de gent gran, esportiu i experiencial que busquen alhora la natura i la cultura**. Per aquest motiu el projecte vol, d'una banda **millorar l'oferta de natura** (noves rutes, adaptades i senyalitzades) i, per l'altra, millorar l'**oferta cultural** (els elements ja arranats i els que proposem arranjar en aquest projecte).

Aquesta oferta es complementa amb la potenciació dels locals gastronòmics locals i els productes de proximitat i temporada.

Les actuacions previstes. Del local al comarcal

Actuació 1: Mirador de Montserrat (municipi de Canyelles)

Estat actual de la zona d'actuació a Canyelles

La proposta d'actuació consisteix en la transformació d'un espai obsolet i degradat, destinat antigament a sistema viari, en un espai integrat al Parc d'Olèrdola que compleixi amb tres finalitats:

- Mirador del Parc d'Olèrdola
- Lloc d'entrada al Parc d'Olèrdola
- Àrea de descans i punt de trobada

Actuació 2: Adequació dels jardins de Can Travé (municipi de Cubelles)

Façana i jardins de Can Travé

Can Travé és un edifici singular, tan per la seva construcció, per l'estètica, pel seu contingut i pel seu significat històric. La història de la seva formació com a l'edifici que coneixem avui en dia està directament relacionada amb la família Travé i amb la història del poble.

Actuació 3: Rehabilitació de la Platja Llarga (municipi de Vilanova i la Geltrú)

Platja Llarga de Vilanova i la Geltrú

El projecte bàsic de restauració de l'Espai Natural de Platja Llarga està inclòs dins l'estudi del "Pla Especial de Restauració i Protecció com Zona Humida i Sorral Costaner del Sector de Platja Llarga de Vilanova i la Geltrú.

Actuació 4: Senyalització de rutes naturals, culturals i patrimonials de Vilanova i la Geltrú

Al llarg de la història, el mar ha anat deixant a la ciutat de Vilanova la seva petjada en el patrimoni i cultura local. A partir del mar i de la seva relació de la població al llarg dels segles, es pot teixir el discurs patrimonial de la ciutat: el mar ens permet explicar els primers assentaments a la ciutat durant l'època ibera i romana, el fenomen dels indians i la transformació global que va provocar, la industrialització, la pesca, la irrupció del turisme i les ciutats jardí, etc.

Actuació 5: Camí pedalable de Vilanova i la Geltrú

L'any 2010 el Consorci dels Colls i Miralpeix Costa del Garraf va encarregar i aprovar el projecte de Camí Pedalable del litoral del Garraf, amb l'objectiu fonamental pel Consorci, de disposar d'un instrument per a la promoció de la mobilitat sostenible, la comunicació entre els municipis, i la connexió entre els espais naturals i paisatgístics de la comarca i un incentiu per al turisme actiu.

Amb aquesta actuació s'acabarà la fase 2 i executar parcialment la fase 1. Els trams de la fase 1 que corresponen al municipi de Cubelles no es finançaran amb aquest programa. En concret: els trams que s'executaran són:

- De la fase 1, els que a travessen Vilanova i la Geltrú acabant al límit del terme municipal de Cubelles (trams 3, 4 i resta no tramificada del Projecte de Camí Pedalable de la Costa de Garraf).
- De la fase 2, els trams pendents d'executar són el 1, 3 i 5. La resta del camí entre Sitges i Vilanova està pràcticament acabada.

Actuació 6: Creació del Centre d'Interpretació dels Americanos de Ribes (municipi de Sant Pere de Ribes)

Donada la història i el seu patrimoni històric, per Sant Pere de Ribes la recuperació i conservació del patrimoni cultural és un aspecte fonamental com ho demostra el paper rellevant en la Xarxa de Municipis Indians de Catalunya.

Aquest patrimoni és alhora un dels principals atractius turístics tant a nivell local com comarcal. En aquest sentit és perquè es planteja la creació del centre d'interpretació.

Actuació 7: Museïtzació del Castell (municipi de Sant Pere de Ribes)

Castell de Ribes

Sant Pere de Ribes projecta crear un Centre d'interpretació sobre el patrimoni cultural del poble al Castell de Ribes.

Serà un equipament museístic amb un recorregut museogràfic que permetrà la visita del castell, com a monument en sí i conèixer amb una exposició permanent els aspectes de la història i el patrimoni cultural del poble.

Aquest equipament també serà un centre de recursos que permetrà informar i derivar els visitants i turistes cap els diferents elements del patrimoni cultural del municipi i la comarca.

Actuació 8: Visitor Center Masia de Can Milà (municipi de Sitges)

Masia de Can Milà, Sitges

Es convertirà Can Milà en un node i punt de referència d'un projecte de Gestió interactiva del turisme a Sitges i al Garraf, preveient la creació d'uns espais físics vinculats entre ells, per a la gestió de la infraestructura turística: oficines de l'Agència de Promoció Turística de Sitges, Oficines d'Informació Turística, Espai per a la informació i comunicació interactiva i un Espai polivalent per a exposicions presentacions, actes, etc.

Aquest projecte es vertebrava en 2 eixos:

1. Les actuacions físiques de restauració d'edificis existents i de nova construcció, la dotació d'equipament mobiliari i informàtic, i l'arranjament exterior i aparcament.
2. Les actuacions per a la creació d'eines i continguts digitals per al coneixement i informació de la ciutat i el territori.

Actuacions amb impacte comarcal, per tots 6 municipis

Actuació 9: Creació de la "Ruta del patrimoni del Garraf"

L'actuació és harmonitzar tot el conjunt de rutes que s'han desenvolupat fins al moment a la comarca sota un eix comú i denominador, que és divulgar i potenciar l'entorn urbà i natural com un element patrimonial a posar en valor. Els objectius són:

1. Harmonitzar el programa de rutes existents al Garraf, sota el denominador del patrimoni.
2. Diagnosi i revisió de les rutes; potenciar aquelles que existeixen d'acord amb els municipis i el relat patrimonial.
3. Promocionar els valors de l'entorn natural i crear una anella blau i verda, oferint un programa comarcal.
4. Connectar amb les rutes culturals urbanes dels municipis creades pel Consell Comarcal, així com les accions de comarques adjacents amb les que s'han signat convenis (Alt Penedès amb les rutes del vi i del cava o les accions del Penedès marítim).
5. Aprofitar les TIC com element per a divulgar el patrimoni natural i cultural.
6. Incorporar a les rutes comarcals aquelles rutes municipals, per donar sentit a totes les accions de difusió.

El programa a realitzar al llarg de l'any 2017 comporta les següents accions:

- Revisió de les rutes actuals: diagnosi prèvia i accions de millora (incorporar rutes de Cubelles, donar continuïtat a les existents, connexió amb les rutes dels Parcs, etc.).
- Instal·lació de nova senyalització divulgativa i explicativa dels espais que es volen divulgar (espais naturals, connexions amb rutes culturals, etc.).
- Utilització de la tecnologia per a la difusió de les rutes, traduccions a diversos idiomes de les plataformes web i app.
- Revisió i actualització de la senyalització bàsica (senyals perdudes a l'incendi de 2012, actes vandàlics, revisions, actualitzacions de noves rutes).

Actuació 10: Aplicació de les TIC a la promoció

En aquesta actuació s'assenyalen les actuacions transversals a nivell comarcal. En el cas de els museïtzacions com la del visitor center o el centre d'interpretació dels *americanos*, les inversions TIC corresponents formen part del pressupost assenyalat en cada ocasió.

Es vol utilitzar una plataforma que permeti l'ús combinat de 4 elements i té com a objectiu donar a conèixer els atractius i recursos turístics lligats, tant a itineraris com a punts d'interès propers:

- Gestor de continguts, interacció i anàlisi.
- Aplicació mòbil nativa en sistemes android i IOS.
- Actualització del web.
- Mapa interactiu.

A més a més, es vol aplicar realitat augmentada i ludificació per les rutes turístiques i de senderisme.

Per aquesta actuació es preveu la col·laboració entre el Consell Comarcal i Node Garraf.

Actuació 11: Campanya de promoció de la destinació

Els objectius d'aquesta actuació són:

- Promocionar i posicionar la comarca del Garraf com a destí turístic que preserva el patrimoni cercant una imatge singular centrada en el patrimoni del segle XIX.
- Donar a conèixer els productes patrimonials del Garraf que comparteixen aquest mateix eix i els mateixos valors.
- Promocionar globalment la comarca del Garraf . De forma integrada en base a una imatge a definir d'acord amb el desenvolupament del projecte FEDER.
- Promocionar el Garraf com a espai de cultura i lleure permanent.
- Atreure i captar nous segments qualitius de públics potencials, que contribueixin a trencar l'estacionament.
- Reforçar el sentiment d'identitat i de cohesió de d'identitat local.
- Posar en valor la xarxa de senders i camins a la comarca a partir d'una proposta que harmonitzi els senders existents sota un mateix projecte comunicatiu i patrimonial.

Pressupost

L'import total d'execució (sense IVA) és de 2.342.716,19€.

Vilanova i la Geltrú, 21 de juny de 2016.